herpy

SKINKER

Egernia cunninghami

En stor, dagaktiv og svært sosial skink med piggete hale fra det tempererte sørøstlige Australia. *Egernia cunninghami* lever i familiegrupper i fjellsprekker, føder levende unger og ligger i dvale i de kalde månedene. Den krever et stort, solbeskinnet terrarium med solide fjellstrukturer og UVB.

Familie: Scincidae Engelsk: Cunningham's Skink Tidligere navn: *Tiliqua cunninghami* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**30-40 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**200-350 g**
Levealder	**20-27 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Klippelevende**
Biotop	**Klippeterreng og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-30 °C**
Varmeplass	**35-40 °C**
Temperatur, natt	**12-18 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter, frukt, planter og mark/snegler**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kjønnsmoden	**60 mnd.**
Kullstørrelse	**1-8 unger**
Kull per år	**1**
Drektighet	**90 dager**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste III**
EU-vedlegg	**Vedlegg C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Egernia cunninghami er en stor, kraftig skink med korte bein, et bredt hode og en lang, spiss hale. Skjellene på ryggen er kjølede fra nakken og ut til halespissen, og på halen sitter de som store, tornete ringer. Fargen spenner fra rustrød og mørkebrun til dyp svart med spredte, lysere flekker, særlig rundt munnen og på beina. Dyr fra nordlige bestander er ofte mindre og brune eller rødlige, mens sørlige dyr er mørkere og sterkere tegnet.

Kroppen fra snute til kloakk er opptil 25 cm hos voksne dyr, og den samlede lengden er 30-40 cm. Voksne dyr veier opptil omtrent 350 g. Beina er så korte at dyret glir på buken når det beveger seg. *E. cunninghami* kan forveksles med blåtungeskinker (slekten *Tiliqua*), men har pigger på halen og er ikke glatt som disse.

Arten er dagaktiv og bruker store deler av dagen på å sole seg på fjell. Artsnavnet hedrer botanikeren og oppdagelsesreisende Alan Cunningham, som samlet inn de første dyrene.

Utbredelse og leveområde

Egernia cunninghami finnes i det sørøstlige Australia, fra det sørøstlige Queensland gjennom New South Wales til det sentrale Victoria, på begge sider av Great Dividing Range. En adskilt bestand lever i South Australia i Mount Lofty Ranges og på Fleurieu-halvøya.

Bestandene er knyttet til fjellblotninger i skog og åpen skog. Rydding av land og fjerning av stammer og steiner sperrer for spredning mellom bestandene, og den sørlig-australske bestanden regnes som truet.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i skog og åpen skog med fjellblotninger og store granittblokker. Dyrene bor i sprekker, mellom steiner, i hule trestammer og under bark. En familiegruppe består av et par og flere generasjoner avkom, til sammen opptil 26 dyr, som bruker de samme skjulene og soler seg sammen på de samme fjellene.

Klimaet er temperert med varme somre og kalde vintre. Dyrene er aktive fra omtrent september til april og ligger i dvale i den australske vinteren, typisk fra april til september. Aktive dyr i naturen har en kroppstemperatur på 30-33 °C, og i forsøk velger de omtrent 35 °C. Voksne dyr lever overveiende av planter som blader, blomster og frukt, supplert med snegler, biller og andre leddyr; unge dyr spiser flere leddyr enn voksne.

Les mer: Vinterdvale og årstider

Stell

TERRARIET

Egernia cunninghami er en stor art, og den krever et romslig terrarium. Et par skal ha minst 120 × 60 × 60 cm (lengde × bredde × høyde); 120 × 40 × 40 cm er den absolutte nedre grensen og gir bare lite plass til en gradient. En liten gruppe på en hann og tre-fire hunner krever mer.

Bygg sprekker og huler av flate steiner, skifer og kork, og sett dem direkte på bunnen slik at de ikke kan graves under. Det må være minst to skjul og en stor, flat solstein. Bruk bark, kokosfiber og jord som bunnsubstrat; unngå fin sand, fordi det kan gi øyeirritasjon og tarmforstoppelse. Hold bunnsubstratet lett fuktig under ett skjul. Terrariet skal være godt ventilert og ha et tett, rømningssikkert lokk. En stor vannskål der dyret kan bade, hører med.

TEMPERATUR

Terrariet skal ha en tydelig gradient: 31-35 °C i den varme enden og omtrent 25 °C i den kjølige. Under en halogenspot ligger en stor, flat stein, hvis overflate kan nå 35-40 °C målt med et infrarødt termometer; det passer til kroppstemperaturen på omtrent 35 °C som arten selv velger. Overflatetemperaturen på solplassen er et anslag.

Om natten kan temperaturen falle til 12-18 °C, som i det tempererte hjemlandet. Dyrene tåler kjølige netter, men må kunne varme seg opp om morgenen.

I naturen ligger arten i dvale fra omtrent april til september. Kortere dager og litt lavere temperaturer om vinteren følger dyrets rytme, men en egentlig vinterhvile er ikke dokumentert som nødvendig i terrarier, og temperatur og varighet for den er ikke kjent. Vil man gi en kjølig periode, skal det bare være for friske, velnærte dyr.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Egernia cunninghami kommer fra tempererte fjellskoger, og en luftfuktighet på 40-60 % passer. Forstøv terrariet lett et par ganger i uken, og hold et fuktig skjul i den kjølige enden, slik at dyret selv kan velge.

En stor, stabil vannskål med friskt vann skal alltid stå fremme; dyrene drikker og bader i den. Skift vannet daglig, og vask skålen hver uke.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Egernia cunninghami er dagaktiv, soler seg mye og skal ha UVB så lenge lyset er på. Et UVB-rør på 5-6 % i reflektor over solplassen, som dekker omtrent halvparten av terrariets lengde, gir Ferguson-sone 3. Sonen er et anslag; den nære slektningen *Egernia stokesii* plasseres også i sone 3. Plasser solplassen slik at dyrets rygg er minst 20 cm fra røret. UVB trenger ikke

gjennom glass eller plast, og rørene byttes etter produsentens anvisning.

Supplér med sterkt, hvitt dagslys. Lysperioden er omtrent 14 timer om sommeren og 12 timer om vinteren.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Egernia cunninghami er altetende, men voksne dyr er overveiende planteetere: i naturen består over 90 % av føden av plantedeler. Unge dyr spiser langt flere leddyr. Gi derfor voksne dyr en stor andel grønt og unge dyr mer animalsk fôr.

Gi grønt og ville urter som løvetann, kløver, endiv og kål, hakkede grønnsaker som squash, gulrot og agurk, blomster som hibiskus og roser, og litt frukt som godbit. Dertil insekter som kakerlakker, sirisser, gresshopper og melormer samt snegler. Små mengder magert kjøtt eller kokt egg kan inngå, men skal ikke fylle mye. Vask alt grønt og ville urter før det gis.

Unge dyr fôres daglig, voksne tre ganger i uken i små porsjoner, vekselvis grønt og animalsk fôr. Dryss insekter og grønt lett med kalk, og gi et vitamintilskudd én gang i uken. Kost med mye kjøtt og fett gir fedme.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Egernia cunninghami er et av de mest sosiale krypdyrene: den lever i langvarige familiegrupper. Et par kan holdes sammen, og en liten gruppe bestående av en hann og tre-fire hunner fungerer i et stort terrarium, særlig hvis dyrene er vokst opp sammen. Fremmede voksne hanner kan slåss alvorlig, så en hann skal ikke holdes sammen med andre hanner. Nye dyr introduseres bare etter karantene og under oppsyn, og de må skilles hvis de slåss.

Dyrene blir mer tillitsfulle ved fôring fra pinsett, men er ikke dyr som egner seg for mye håndtering. Et truet dyr trekker seg inn i en sprekk, puster seg opp og låser seg fast med de piggete skjellene, så det er vanskelig å få ut. Rolig oppførsel og faste rutiner reduserer stress.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene er vanskelige å skille utenfra, og sikker kjønnsbestemmelse krever en veterinær med erfaring i krypdyr. Ungene blir kjønnsmodne etter omtrent fem år ved en lengde fra snute til kloakk på 19-20 cm. Hos dyr med rikelig mat går det muligens raskere, men det er ikke dokumentert.

PARRING

Arten er monogam, og parene holder sammen år etter år. Dyr i familiegrupper parer seg sjelden med nære slektninger, så grupper av søsken kan gi dårlig paring; et par fra forskjellige familier fungerer best. Paringen finner sted omtrent i november, etter vinterens dvale. Om en kjølig vinterperiode er nødvendig for avl i terrarier, er ikke dokumentert.

EGGLEGGING OG KULL

Arten føder levende unger. Et kull er på 1-8 unger; angivelsene svinger fra 1-8 til 1-11. Hunnen føder høyst ett kull i året, og ikke alle hunner yngler hvert år. Ungene fødes i januar og februar.

INKUBASJON

Det er ingen egg å ruge ut. Drektighetens lengde er ikke dokumentert; 90 dager i faktaboksen er lånt fra *Egernia stokesii* og passer med paring i november og fødsel i januar-februar. Gi den drektige hunnen ekstra fôr, kalk og UVB, og hold terrariet rolig. Hunnen kan føde i det åpne hvis sprekkene er for smale, så det må være brede, flate skjul.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er 6-7 cm fra snute til kloakk ved fødselen. I naturen blir de i familiegruppen til de er kjønnsmodne. Gi dem et terrarium med skjul, UVB og små insekter og finhakket grønt daglig, dysset med kalk. Følg med på ungene, og skill dem fra de voksne hvis det ses aggresjon.

Helse og vanlige feil

Egernia cunninghami er hardfør når temperatur, lys og bunnsubstrat er riktige. De typiske problemene er:

- Kalkmangel og skjøre knokler ved for lite UVB og ensidig kost.
- Tarmforstoppelse ved fin sand eller store biter fôr.
- Fedme ved for mye kjøtt og fett og lite bevegelse.
- Innvendige og utvendige parasitter, særlig hos nye dyr.
- Kampskader og stress ved for tett hold, særlig av fremmede voksne hanner.

Arten kan bli over 20 år og opptil 27 år gammel. Sett nye dyr i karantene i minst én måned. Dyrene skjuler sykdom godt, så kontakt en veterinær med erfaring i krypdyr ved endret appetitt, vekttap eller hevelser.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.